

Naujienu Antroji Dalis

NR. 578

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XVII METAI

Kelias — vieškelis mūs,
veda mus — į namus...

ALGIRDAS GUSTAITIS

Penktasis lietuviško teatro etapas

B. Sruogos "Milžino Paunksmė" plokštelėse

Verktina stalą apsikabinus: mes dar neturime savo teatro istorijos! Knygose. Visuomenė keleri metai žadama panašiu veikalu. Gal kada nors jis pasirodys. Kiek platus bus — matysime pasiguldę ant to paties apverkto stalo. Bijausi, kad ten tebus pradėta nuo "Amerikos pirties", kaip išeities taško. Tai būtų arba visiškai klaidingas lietuviško teatro sutrumpinimas šimtmečiais, arba tik jo antroji dalis, pradėta su naujuoju lietuvių tautos atgimimu. Be abejonės lietuviškas teatras buvo viduramžiuose, kai mūsų tautos galybė spindėjo Trakuose, Vilniuje, Gardine, Smolenske, kai prieš ją drebėjo Maskva, Krokva. Toji istorija arba sunaikinta "iš pagrindų", arba vagonais gražinama iš anų kraštų (o kur Vokietija, Švedija?) atgalios į lietuviškuosius muziejus.

Galimas dalykas, senasis lietuvių teatras turėjo mums įdomią išraiškos formą, gal jis buvo kitoks nei mums žinomieji Kauno, Vilniaus vaidinimai. Gal natūrali gamtos aplinka, gal naktis, žvaigždžių apšvietimai su laiku turės savuosius vardus. Prileidžiant, kad tieji vaidinimai prikiuotini nusistovėjusio teatrinės sąvokos eilėn, šiuo kart juos pavadinkime Pirmuoju Lietuviško Teatro Etapu.

Antrasis Lietuviško Teatro Etapas būtų radijas, kurio dėka Nepriklausomybės metuose lietuviškas teatras skleistas toli už Kybartų, toli už Biržų. Įvairiose valstybėse jis lietuvių tebetęsiamas ir dabar. Nors jis jau platus, dideliai margas repertuaru, pavardėmis, režise-

riais, atlikimo būdais, priemonėmis ir t.t., bet ir jo nei vienos padorios knygos neturime.

Trečiasis Lietuviško Teatro Etapas — filmas, kino teatras. Labai gaila, jis buvo ir tebėra labai nedidutis, silpnutėliai kūdikiškas, nors galėjo būti tvirtas, gaivinančiai pasididžiutinas.

Ketvirtas Lietuviško Teatro Etapas — televizija, neturėjęs pakankamai laiko įsitvirtinti dėl ne taip seniai pasaulin atėjusios televizijos. Tuo laiku mūsų Lietuva jau buvo sovietų okupuota ir tojo žanro teatrinės apraiškos pasirodė stipriose raudonose spalvose. Lauktina malonesnių spalvų įjungimo. Šios rūšies bandymai daryti kituose kontinentuose gyvenančių lietuvių (garbė jiems!).

Kurion pusėn lietuvių televizinį teatrą pasuks metų eiga —kas nors sulauks.

Penktasis Lietuviško Teatro Etapas — teatrinės plokštelės. Jo pradžia kas nors nustatys, ir jisai turės savo pošyrius, kaip kiekvienas didelis darbas. Prisimenu, dar Lietuvoje išsižiojęs (buvau vaikiškas) klausydavau per Kauno radiją duodamų Lietuviškų vestuvių, keliose plokštelėse atliktų Amerikos lietuvių, ten ir įrekorduotų. Paprastas dalykėlis, bet malonus platesniai tų laikų visuomenei, ne tik vaikiškiams.

Į šį penktąjį etapą, nepalyginamai stipriau atėjo Montrealio Lietuvių Dramos Teatras (iš spaudos sprendžiant — pajėgus ir pirmojo etapo — sceninės išraiškos — vienetas). Vadovaujamas Birutės Pūkele-

(Tęsinys 6-me pusl.)

Dienu, Skeveldros

1.
"Europos Lietuvio" Nr 24 (665) skaitome:

"Gegužės 3 d. Leicesteryje, D. Britanijoje, susirinko 1000 lenkų, ukrainiečių ir kitokių tautybių asmenų pasiklausti atvažiausio generolo Anders.

Tasai generolas pasireiškė praeito karo metu, kai Vakarų didieji suėjo į sąjungą su bolševikais. Jam tada buvo leista organizuoti lenkus, kai kuriuos net ištraukti iš sovietinių kacetų, ir sudaryti karinius dalinius kovai prieš vokiečius. Baigus karą, generolas neteko darbo, bet pragyvenimu jis yra aprūpintas, todėl turi daug laiko ir dabar verčiasi šovininistine politika, svarbiausia, raštu ir žodžiu skirdamas Lenkijai Lvovą ir Vilnių.

Kalbėdamas Leicesteryje, jis taip pat šiuos abu miestus priskyrė Lenkijai. Kadangi tasai generolas šandien neturi nei ginklą, nei karinių dalinių, tai savo minginėje kalboje pasirėmė net dabartinio Amerikos prezidento J. F. Kennedy autoritetu. Girdi, prieš trejetą metų jis buvęs kažkaip prilindęs prie anuomet dar senatoriaus Kennedy ir paklauses, kaip jis įsivaizduojąs būsimąją Lenkiją: ar su Lvovu ir Vilniū, ar be tų miestų? Kennedy atsakęs, kad Lenkijos be tų miestų jis neišvaizduojąs.

Turėdami galvoje Anderso pasisakymą dėl Lvovo, ukrainiečiai ("Ukrainiskaja Dumka", 1961 m. gegužės 18 d. Nr. 20) jam atkirto, kad ateitį spręs ne vien Kennedy, bet dar 45 milijonai ukrainiečių. Ką galėtumėm atsakyti mes?

Ne kažin kaip seniai a.a. Ignas šėinius buvo švedijoje pakliuvęs į tokį lenkišką subuvimą, iš kurio protesto ženklan išėjęs pareiškė, jog su lenkais ėmus bičiuliautis niekada nereikia ginklo padėti į kampą ar palikti už durų. Mes, atrodo, esame taip jau pasielgę, kaip šėinius nepataria."

Toliau savo komentaruose "Europos Lietuvio" šitaip sako:

"Gal šiandien ir nėra būtina giedoti kiekviena proga "Mes be Vilniaus nenurimsim", kaip eilė metų giedojome. Bet mūsų visi argumentais už Vilniaus lietuviškumą, už jo teisę būti su Lietuva turėtų būti po ranka ne tik mums patiems, bet ir

tiems politikams, kurie spręs valstybių sienų karpymą ir miestų dalijimą. Jie turėtų būti ir ant prezidento Kennedy stalo, kuris, dar senatorium būdamas, prižadėjęs generolui Andersui Vilnių. Lenkai savo argumentus yra jau seniai sudėję, ir jų generolai dar vis sukiojasi dėl to aukštųjų priemenėse."

2.
Dar dėl gen. Anderso per... Radvilas. Radvilos, kaip rašė "Observer", yra j-ė-g-a Washington, D.C. Kadais ta giminė derinosi į gretą su Hohencolernais ir Romanovais, dabar kryptis į... milionierius. "Observer" nuomone, be Radvilos pagalbos sen. Kennedy nebūt gavęs JAV lenkų balsų. To fakto apdairus politikas niekad neišleidžia iš akių...

Beje, kaip "Observer" pastebi, "angliškojo" Radvilos tėvas gyvena Varšuvoje (du kartus rusų tremtas į Sibirą ir grįžęs), o pusbrolis Krzysztof, kadaise griežtas pilsudskipinkas, laimingai praėjęs nacių kacetą įsijungė į komunistus (buvo spaudos attache Londone ir net "Trybuna Ludu" redaktorius), dabar kažkur dvare, Lenkijoje, verčia dekabrystų atsiminimus.

Kita proga "Observer" pastebėjo, kad "angliškas" Radvila gabus "formuoti politiką iš užkulisių."

3.
Jei jau lietuvių - lenkų "pasienyje", tai dar pasidairykime ir toliau. Štai "Tydzień Polski" (1961.7.1.) išidėjo R. Kiersnowski'o "Povestvine naktį". Irgi... "lietuviški motyvai". Iš pat Vilniaus. 1939 m. rudenį.

Autorius spalio 3 d. naktį pasibeldžia į pažįstamųjų (Tauro kalne) duris. Grįžta po karo. Po mūsų su bolševikais. Buvo internuotas. Pabėgo. Buvė vežamas (kaip vėliau paaiškėjo) į Katyną. Draugas, į kur beldėsi, sužeistas po partizaninių kovų su bolševikais. Autorių ir jo draugą paveda savo sekretorės Dorotos globai. Jos vyras, lakūnas, internuotas Lietuvoje. Ji visus būties reikalus kaip mat sutvarko: Ryszard gauna civilius drabužius, karišką apsiaustą perdažo, gauna maistui korčiukes, o teisę gyventi Vilniuje išigija kaip... specialiai įsirašę į Vilniaus universitetą.

Čia R. K. patvirtina tai, ką oficiali lenkų propaganda neigė, būtent — Lietuvai Vilnių

(Tęsinys 2 pusl.)

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

atgavus ir Stepono Batoro universitetą pertvarkant rasta kone 1/2 fiktyvių (netikrų, dėl sąlygų išrašiusių) lenkų studentų.

R. K. žmona Wiera karo veiksmų ir bolševikų okupacijos buvo užklupta Balstogėj. Kūčių naktį bandė perbėgti per Lietuvos - TSRS sieną. Sugavo. R. K. gauna žinią, kad vėl bandys bėgti. Tai vienas rūpestis. Antrasis — lietuvių įsakytas svetimšalių Vilniuje registravimas. Jei tremtinys (pabėgėlis) po to neturės specialių dokumentų, bus išsiunčiamas į Sovietų pusę. Vėl pagelbon atskuba Dorota. Panaši jinai į Wierą. Tad jos foto panaudojama Wieros dokumentams. Dorota, kaip tariama žmona, ir Ryszard vyksta į nuovadą. Lietuvių policijos karininkas apklausinėja (metrikas padirbo viena specialiai tuo besiverčianti lenkų spaustuvė). Viskas tvarkoj.

“Dorota, sako autorius, — esi nuostabi mergina. Kaip atsidėkoti. Esu juk daug kuo skolingas...” — “Skolingas man povestuvinę naktį. Netrukus jau nebebūsi vienas, o aš...”

Kitą rytą autorius ieškojo gėlių Dorotai. Bet terado chrizantemų. Sekime pasakojimą toliau.

Per advokatą gaunama žinia iš Eisiškių. Laukti eiguvoj. Kaip nuvykti? Ten ir atgal 100 litų. Nuvyksta, bet sutartoj vietoj Wieros nēr. Paštan. Kas siuntė telegramą? Vietos daktaras. Lenkas. Gauna naują vadovą per sieną. Šikart laimingai. Naktį pribranda per pusnis į taksį, kurs laukė girios užuoginoj.

“Iš už kalniūkščio pasirodė Vilnius”. Pasirodė ir sušvito neonais ir (mano pabrauktai J.C.) “lietuviškuoju gerbūviu krautuvii vitrinose”.

Šoferis (lietuvius, kalbas lenkiškai) tarė: “Linkiu tamsoms laimės! Iš manęs nieks nieko nesužinos...”

Anglų Kalbos pamokos

K. GINEITIS

3255 So. Union Ave., Chicago 16, Ill.
Telefonas: Victory 2-0105
Duoda prieš karą baigęs

Čikagos universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios
VERTIMAI - PILIETYBĖ - LAIŠKAI

SIUNTINIAI

Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus

Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų).

Siuočiamė akordeonus, gitaras, siuovamas mašinas ir kt.

Viskas žymiai nupigintomis kainomis

Overseas Cargo Co.

514 W. Pershing Rd. (39th St.)

CHICAGO, ILLINOIS

Tel.: OA 4-9079

Vedėjas P. NEDZINSKAS

Ryto dieną Ryszard savo žmonai Wierai įteikia lietuviškus dokumentus. “Nepri- valai niekur registruotis”. Pažiūrėjo į mane, kaip R. K. rašo, kaip į beprotį. “O kas čia per fotografija? Juk tai ne aš...” — “Panaši į tave. Nesvarbu.” “Suklastoti popieriai... Brangiai atsiėjo?” — “Menkniekis. Gėlių puokštė...”

4. Žiniomis iš Varšuvo ir — pakartotinai — iš Vilniaus, Kristaus kančios stotys, išdėstytos tarp Neries ir Trinapolio, Baltupio ir Jeruzalės priemiesčio šilų, ties Verkiiais, *panaikinamos!*

Plačiau kitos savaitės “Skeveldrose”. Pabaigai du “sovietiški” anekdotai:

1. TV klausimų kertelėje: “Kokia ploniausia knyga pasaulyje?” Tyla. O galima atsakyti: “Who is who” Sovietuose.

2. Rinkimai anapus geležinės uždangos. Į rinkimų būstinę įeina pilietis. Rinkimų komisijos pirmininkas, įteikdamas gatavą užklijuotą balsų voka, taria: “Imeski, ana, į urną”. Kai pilietis nori sužinoti už ką balsuojas, komisijos pirmininkas įspėja griežtu balsu: “Neatidarinėk voko, žinai, juk balsavimai yra slap- ti...”

5.

Dail. J. Vienožinskis

Suėjo 75 metai, kaip gimė dailininkas Justinas Vienožinskis. Kai mirė, buvo palaidotas ne — Rasų kapinėse, vadinamas režimo nerėmė. Nekrologuose visa tai buvo (“tarybinu kuklumu”) apeita. Bet štai “Lit. ir Menas” įsidėjo V. Ulozos str. “Nepamirštamas meistras”, iš kurio matyti, kad velionis “apvyly” režimą (cituojuama):

“...J. Vienožinskis realisti- nę daile suprato savitai, prieštarinčiai ir net ribotai. Jis jautė impresionizmo įneš- tas į daile teigimas savybes, dažnai rėmėsi jomis savo kū- ryboje, tačiau dėl pasaulė- žiūros ribotumo, negalėjo sa- vo kūriniais suteikti giles- nės filosofinės prasmės ar socialinio aštrumo.”

“Dėl pasaulėžiūros ribotu- mo” nebegirdėti ir žadėto J. Vienožinskio darbų aplanko.

J. Cicėnas

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

SLOAN'S DEPARTMENT STORE MOKINIŲ DRABUŽIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuošti už mažiausias kainas. Kalbam lietuviškai
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PRospect 8-9210

LIESER SERVICE
Headquarters for expert repairs
Specializing in front end alignment & wheel balancing, tune-ups & brake work.
6456 So. Cicero Ave.
LU 2-1828 — PO 7-9874.

MC NICOLAS PLBG. CO.
Plumbing Contractors.
Specializing in Remodeling, Hot Water Heaters — Flood Control
Licensed — Bonded — Insured.
All work fully guaranteed
Residential — Commercial — Institutional.
6900 S. KEDVALE. LU 5-9066.

FREE VERMIN-INSPECTION Call Terminix
For any kind of vermins.
\$5,000 — indemnification guaranteed price for average home \$200.
Special low prices for termite — free homes.
BRUCE-TERMINIX CO.
E. B. Person — Representative.
JU 8-0066.
3339 Foster Ave.
Mention this ad.

Ar Jūs esate pakankamai taupūs?
Kodėl mokėti už automobilį ar draudimą nuo gaisro daugiau negu reikalinga.
Pakvieskite mane ir išsiaiškinsime. Jokių išpareigojimų.
ST 3-4455.

DABAR SKELBIAMAS PUENTE'S IŠPARDAVIMAS
Pagrindinė vyrų, moterų ir vaikų krautuvė.
Viskas parduodama sumažintomis kainomis.
1821 BLUE ISLAND
Kiasdien 9—6 val.

HARVEY
AUTOMATIC TRANSMISSION SHOP
• Automatic Transmission Repair • Engine Overhaul • Valve Refacing • Complete Brake Service.
15307 Broadway Avenue (153rd at Broadway)
EDison 1-9486 — Harvew, Ill.

SHILTON'S RANCH HOME
Sveikstantiems, reikalingiems ambul. gydymo bei negalintiems vaikščioti (Wheelchair)
Santa Rosa, California, tel. LI 5-0113
HACIENDA CONVALESCENT HOSPITAL
Ambulatorijos ar turintiems gulėti ligoniams
2000 Castle Road, Sonoma, California, tel. WEBster 8-3141
Naujausi gydymo metodai praktikuojami abiejose vietose.
Dėl smulkesnių informacijų rašykite Dept. 101
Mrs. Adele Shilton, R. N.
P. H. N. Managing Owner

ENJOY SECURE HAPPY FUTURES!

P. B. I. TRAINED
Medical Technicians (12 mo. course)
X-Ray Technicians (6 mo. course)
Comb. Med. Tech. & X-Ray Technicians (15 mo. course)
Girls and men 17 to 39 can qualify for hi-paying positions in medical fields. Resident school. Qualified faculty. Short courses available for Medical, Dental Assistant-Receptionist. Free Placement. Free Cat. — state age and year of hi-school graduation. Classes start Feb., June and Oct. ea. year. Get Details Today — No Obligation.
Nationally accredited
PROFESSIONAL BUSINESS INSTITUTE
1402 W. Lake St., Dept. AFN.
Minneapolis, Minn.

BEACON RESTAURANT
From a meal to a snack for every member of the family. Specializing BAR-B-Q ribs & chicken. Fish dinners on Fri. Special Sunday Dinners. Open daily till 1:30 A. M. Fri. & Sat. all night.
3207 W. 63rd St. — HE 4-5990.

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 5, 1961

MES PRAŠOME JŪSŲ PAGELBOS
Amerikos neturintieji tiesioginių globėjų vaikai yra siunčiami į OGALA SIOUX indėnų rezervato dykumas. Jūs galite jiems padėti siusdami var- totus pašto ženklus ir kitokias kad ir nedideles aukas.

Rašykite:
Dept. AFC, Father Edwards,
Holy Mission Rosary,
Pine Ridge,
S. Dakota.

LODA FARMERS ELEVATOR AND GRAIN
Seed — Feed — Coal — Grain — Poultry Mash — Master Mix Feeds. Grinding and Mixing.
Mr. ROBERT RONNA, Manager
for servise Phone 2581
LODA, ILLINOIS

NAUJAS...

Papigintų kainų receptų planas
FRIESENECKER PHARMACY

Gamintojų paruošiami medikamentai kaip pav. tabletės, kapsulės ir skystimai, kurie nereikalauja specialaus paruošimo, tik reikia išduoti reikiamą kiekį, bus parduodami urmo kainomis ir \$2.00 profesionalų atlyginimo.
Receptam, į kuriuos įeina narkotikai, teks dar pridėti 25 c.
Receptai, kurie turi kelis ingredientus, kuriuos reikia sudėti nurodytais kiekiais, bus taip pat parduodami urmo kainomis plus profesionalų atlyginimo \$2.00 ir dar mažas mokestis už ekstra patarnavimą.
FRIESENECKER PHARMACY
2100 West 35th Street. LA 3-5654-5
Northwest Corner 35th & Hoyne at Archer Ave.

MOVING

Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituania Avenue
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 5-8063

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS

BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

COSMOS TRAVEL BUREAU

YRA
PIONIERIUS IR LABIAUSIAI
PATYRES TVARKYTI
KELIONES Į LIETUVĄ
ir į visus kitus
RYTŲ EUROPOS KRAŠTUS
PLANUOJANT KELIONE
ILGIAU AR TRUMPIAU
PABŪVOTI
su savo
GIMINĖMIS
COSMOS

tuoju gaus jums VIZAS ir patarnaus tvarkant visus kitus smulkius reikalus ir formalumus ir tuo jūs sutauypsitate.

Cosmos gali padėti atgabenti jūsų gimines iš USSR.

Bet kokią kelionę planuojant — į bet koki kraštą, susizinkite arba atleikite į

COSMOS TRAVEL BUREAU
45 West 45 Street
New York 36, N. Y., CI 5-7711

Nauja mostis ir tabletės atnaujina viltį kenčiantiems nuo

Arthritis - Rheumatism

Ši nauja kombinacija, AMERPOL skubiai palengvina sąnarių uždegimo sukeltą skausmą, paraudimą ir sumažina skaudančių raumenų sutinimą, kurį sukelia artritis ir reumatizmas. Mostis, 98c. Tabletės \$3.50 pas jūsų vaistininką.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

J. VLKS.

MAKSIM GORKIS IR JAV SAVAITRAŠTIS LIETUVA

Kai kas iš Maksimo Gorkio gyvenimo. — Jo kūryba. — Politinė veikla. — Atsišaukimai ir straipsniai. — Dingę straipsniai. — Atsišaukimas į Ameriką. — To atsišaukimo likimas. — Jo atradimas JAVėjusiame "Lietuvos" savaitraštyje.

1.

Šiomet sukanka dvidešimt penki metai, kai mirė žymusis rusų rašytojas Maksim Gorkis. Jis gimė 1868 m. Žemutiniame Novgorode, bolševikų pavadintu Gorkiu. Mirė 1936 m. Apie jo mirtį eina visokeriopų gandų. Kalbama, kad jis buvo komunistų saugumo nunuodytas Stalino įsakymu.

Maksim Gorkis (tikra jo pavardė Peškov, Aleksej Maksimovič) gimė darbininko šeimoj. Dar nesubrendęs jaunuolis neteko tėvų. Reikėjo iš jaunų dienų pačiam uždarbiauti. Pramokęs šiek tiek skaityti, 10 metų sulaukęs pradėjo rašyti savo užrašus. Rašė ką matė, girdėjo. Buvo didis nenuorama, padaužiškai nusiteikęs. Tokių tarpe gyveno ir tokius draugus susirado. Bet iš jų skyrėsi savo troškimu daugiau žinoti, patirti. Daug skaitė ir anksti pradėjo rašyti. Jau savo vienu pirmųjų kūrinių, Makar Čudra, atkreipė skaitytojų dėmesį. Tas jo kūrinys buvo išverstas į kai kurias Europoje vartojamas kalbas.

Ir užsienyje Maksimo Gorkio kūriniai susirado skaitytojų. Jo vardas užsienyje gal plačiau buvo žinomas negu Rusijoje. Rusų demokratiškai nusiteikusi šviesuomenė Maksimą Gorkį pamėgo. Jos atstovai, besidarbuoją Rusijos mokslo akademijoje, išrinko M. Gorkį jos garbės nariu. Tai įvyko 1902 m. Carinė Rusijos valdžia prieš tą išrinkimą užprotestavo. Mat, prieš kelis metus M. Gorkis buvo suimtas ir kalinamas kaip nenuorama. Tos mokslo akademijos nariai, rašytojai Čehovas ir Korolenko, pasitraukė iš akademijos, protestuodami prieš valdžios tokią elgseną.

1905 m. Maksim Gorkis atsidūrė revoliucijos sukūriuose. Tada jis bendradarbiavo su socialdemokratais. Buvo pakartotinai valdžios įsakymu suimtas ir kalinamas Petropavlovsko tvirtovėje, Petrograde. Dėl Maksimo Gorkio kalinimo suimerimo ne vien tik Rusijos skaitanti visuomenė, bet užsienyje taip pat nuskambėjo protestų banga. 1906 m. M. Gorkis buvo paleistas iš kalėjimo. Tada jis išvyko į Vak. Europą ir apsigyveno Kapri saloje. Čia gyveno, iš čia sekė Rusijos gyvenimą ir rašė.

1913 m. grįžo Rusijon. Be kūrybos, M. Gorkis dar labiau susidomėjo politika. Jis, nors buvo artimas bolševikams, bet kritiškai vertino jų darbus. 1917 m. revoliucijos sukūriuose M. Gorkis aiškiai pradėjo kritikuoti bolševikinius užsi-mojimus ir išleido savo dien-

rašį, kuris turiniu buvo artimas vadinamiesiems socialdemokratams internacionalistams. Jo dienraštis tada labai plačiai buvo skaitomas.

Bolševikai, išgalėję, nedrįso M. Gorkį suimti. Bet šiaip jam visai trukdė veikti. To nepakęsdamas ir dėl sveikatos 1921 m. M. Gorkis išvyko į Italiją ir įsikūrė Sorrento. Ten jis pradėjo leisti mokslo, kritikos ir literatūros žurnalą "Besieda".

Žurnalo turinys buvo labai nepalankus komunistams. Jis gynė žodžio, spaudos laisvę. Žurnale bendradarbiavo geriausi to meto rusų rašytojai ir mokslininkai. Maskvos agentai iš tolo visai pradėjo veikti M. Gorkį ir jį vilioti grįžti Rusijon. 1928 m. sudarė jam progą atsilankyti Rusijon. Kai jis grįžo, jam sudarė žymiai palankesnes gyvenimo sąlygas negu kitiems. Tas M. Gorkį teigiamai paveikė. Po to apsilankymo jis 1931 m. vėl parvyko Rusijon. Bolševikinė valdžia pradžioje leido jam laisvai veikti. Paskui jau pradėjo jį varžyti. Susirgo. Mėgino vėl vykti užsienin, bet jau leidimo negavo.

2.

Maksimo Gorkio kūriniai daugiausia liečia tai, kas jo paties buvo išgyventa. O jo gyvenimo būta šakoto. Jis ir pats buvo "vėtytas ir mėtytas". Ir tai visa atsispindėjo jo kūryboj. Tai buvo vienas žymiausių rusų rašytojų realistų. Rusai - bolševikai iki šiol jam lygaus nesulaukė. Jo raštais atpasakojamas nuskriaustųjų gyvenimas. Tai buvo pirmas ir iki šiol rusuose vienintelis proletarinis rašytojas. Rašytojas, kuris tokio turinio raštais praskynė platų kelią į užsienio ne vien tik skaitytojus, bet ir į spaudą. Ne vien tik jo kūriniai buvo spausdinami, bet ir apie jį, jo kūrybą daug buvo rašoma. Jo vardas nemažiau, jei ne daugiau, užsieniuose buvo žinomas negu Rusijoje, jo tėvynėje.

Maksim Gorkio raštai iki šiol rusuose plačiai skaitomi. Sovietų Rusijoj jo raštų rinkiniai vis nauji išleidžiami. Komunistų partija jį laiko lyg ir savo nariu. Faktiškai M. Gorkis komunistų partijos nariu niekuomet nebuvo. Jam buvo per siauri rėmai tos partijos, kad su savo išsišakojimu, savo mąstymo būdu, savo įpročiais bei laisvo žodžio ir laisvos spaudos pagėmimu būtų galėjęs tokioje partijoje tilpti.

M. Gorkio raštai plačiai buvo žinomi ir lietuvių tarpe. Savo laiku daug kas iš jo raštų buvo lietuvių kalbon išversta laikraščiuose ar atskirai leidiniuose spausdinama. Apie jo kūrybą

nemažai savo laiku rašė ir lietuvių kritikai.

3.

Be dailiosios raštijos, Maksim Gorkis įvairiomis progomis nemažai yra parašęs įvairiais klausimais straipsnių ir atsišaukimų.

Betkuris rusuose didesnis, platesnis visuomeninis sąjudis visuomet pas M. Gorkį rasdavo atgarsį. Ne visi jo straipsniai tilpdavo rusų spaudoje. Cenzūra jų nepraleisdavo. Įdomesni užsienio spaudai straipsniai užsienio laikraščiuose pasirodydavo. Dabar Sovietų Rusijos valstybinės leidyklos ieško anuos cenzūros nepraleistus straipsnius, atsišaukimus, kad galėtų išleisti pilnesnį M. Gorkio raštų rinkinį.

Buvo žinoma, kad 1906 m. Rusijos caro valdžios įsakymu buvo paleista valstybės Dūma (parlamentas). M. Gorkis ta proga parašė atsišaukimą į Amerikos gyventojus. Tas atsišaukimas Rusijos to meto laikraščiuose nepasirodė, nes cenzorius jo nepraleido. Tada cenzorium užsienio spaudai buvo E. Volteris, Petrogrado uni-

versitete dėstęs lituanistiką, o Lietuvos nepriklausomybės metais profesoriavęs Vytauto D. universitete Kaune. E. Volteris, kilme latvis, gyveno Rygoje. Kadangi tas M. Gorkio atsišaukimas tilpo JAV lietuvių savaitraštyje "Lietuva", tai E. Volteris tą 1906 m. rugpiučio 3 d. numerį konfiskavo ir apie tai parašė cenzūros vadybai raštą. Tuo būdu sužinota, kad būta tokio atsišaukimo ir kad jis buvo išverstas lietuvių kalbon ir tilpo savaitraštyje "Lietuvoj". Anglų kalba tas atsišaukimas tilpo "Weekly People" laikraštyje. Iki šiol Sovietų Rusijos spaudos leidyklos to atsišaukimo neturėjo, nors iš E. Volterio padaryto pranešimo, surasto archyvuose, žinojo, kad toks atsišaukimas buvo išspausdintas.

Vėliau Sovietų leidykla gavo tilpusio "Weekly People" M. Gorkio atsišaukimo mikrofilmą. Bet kas buvo atspausdinta "Lietuvoj", iki šiol nepavyko surasti, nes savaitraščio "Lietuvos" komplektų neturėta. Tuo reikalu buvo pasiteirauta

(Tęsinys 5 pusl.)

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimai lėtikus, neturėsite jokių nemalonumų.

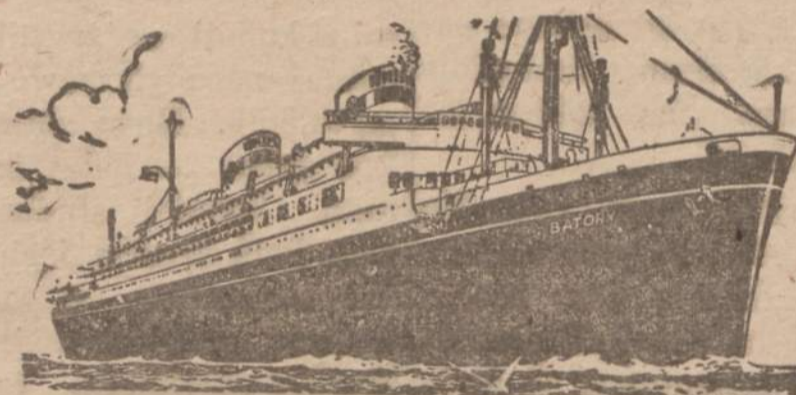
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĖ!

Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu

M.S. BATORY

Gdynia America Line laivu, iš Kanados uostų į Southamptono, Kopenhagos ir Gdynios Baltijos pakraštį (Lenkijoje), ir iš ten frankiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.

Batory — tai modernus, be dėmelės švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdvėmis kabinomis. Jūs pasidžiaugsite šiltu draugiškumu, tradiciniai puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti keleivius ir jiems padėti.

10% NUOLAIDA

taupiosios sezono kelionės iš Montrealio

Rugsėjo 8, Spalių 6, Lapkričio 7

Rezervuokite sau vietas Kalėdų kelionei
iš Quebec — gruodžio 5.

Grįžti galima bet kuria linija ar lėktuvu.
275 svarų bagažas asmeniui NEMOKAMAI.

Dėl rezervavimo ir informacijų pasitarkite su savo
vietiniu kelionių agentu arba

GDYNIA AMERICA LINE

220 BAY STREET

TORONTO, CANADA

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Sviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

4 METAI

NR. 25 (140)

Ištrauka iš santarietės dienoraščio

1961 m. liepos 15 d. Beverly Shores

Kaip erelis išplėstais sparnais, kilo debesis nuo ežero horizonto ir gaubė rausvą saulėleidžio dangų, lyg sakydamas: laikas ruoštis Santaros literatūros vakaran! Tačiau ežeras buvo žalsvas ir neįtikėtinais ramus prieš gresiančią audrą ir tiesiog hipnotiškai viliojo likti ilgiau ir ilgiau. Plaukdama krantė link, klausiau savęs, kokia bus šio vakaro programa. Iš ryto, kai vyko debatai apie egzistencializmą, dalyvaujant E. Holenderiui ir V. Vaičiui, laukiau dviejų priešingų nuomonių, kaip, pavyzdžiui, kad egzistencialistinė pasaulėžiūra yra pozityvus reiškinys dabartinio jaunimo tarpe, nes yra akstinas galvoti ir ieškoti, nepasiduodant masei, pajutus gyvenimo absurdiškumą; ir prieštaraujanti nuomonė, kad jaunimas, pilnai nesuprasdamas egzistencializmo, naudoja jį pateisinti savo apatijai ir neveiklumui. Deja, debatų dalyviai, pasistatę klausimą "kodėl šio meto jaunimas apsistoja ties egzistencializmu?", nebandė klausimo atsakyti. Nors kolega Holenderis apibūdino egzistencializmą, atskleidamas Jaspero, Heidegerio, Camus ir Sartro mintis, o kolega Vaitys išsamiai kalbėjo apie automatizacijos pasekmes, kurios sudarė egzistencialistinę Zeitgeist, bet tai nebuvo pasistatyto klausimo tiesioginis nagrinėjimas. Juo labiau, tai nebuvo debatai.

Taip peržvelgdama rytmečio įspūdžius, sėdėjau prikimštame žmonėmis Jūratės vilos rūsyje ir, nespėdama šluostyti prakaito, laukiau programos. G. Gedvila, nebudamas karščio bei tvankumo ir, švarku slėpdamas prakaitą, pirmu sakiniu pakeitė išskylautojų kasdienišką nuotaką: "Šiame santariečių literatūros vakare minėsime dvi sukaktis, pirma, J. Meko poezijos knygos "Gėlių Kalbėjimo" pasirodymą ir, antra, mūsų vieno iš progresyviausių rašytojų A. Škėmos 25 metų kūrybinio darbo".

J. Meko eilėraščiai skambėjo kaip romantiška muzika. Už rūsio lango buvo lietus ir vėjas ir kolega A. Mickevičius kartojo eilėraščio refreną "bet nežinau kodėl, ar saulė padarė tai, lietus ar vėjas — bet man labai gailėjos ir sniego ir baltos spalvos".

Ir jei kam nors nuotaikos transformacija nebuvo galutinai, tai ištrauka iš A. Škėmos "Čelestos" šiurpulingai sukrėtė visus. D. Mackuvienė ir L. Narbutis taip įspūdingai koncertiniu būdu perdavė New Yorko dangoraižių arenoje vykstančią

žmogaus kovą su prasme praradusiu gyvenimu, kad tikslus apibūdinimas yra tik nusistebėjimas jų gabumais.

Tačiau kaip lengva žmogų paveikti — galvojau sau per R. Vėžio feljetoną "Humoristinis Egzistencializmas", nes žmonės penkių minučių bėgyje užmiršo šiurpą ir lietu ir vėją, ir plodami kvatojosi. R. Vėžys rimtai nusiteikęs darė prielaidas ir logiškas išvadas: "Humoras buvo tada, kada mes neegzistavome. Žmonės juokėsi, kai mes gimėme. Jie juokėsi, — todėl mes esame. Tada mes pamatėme, kad mes juokėmės iš kitų. Mes juokėmės, — todėl jie yra". Sofistikuotas humoras tai augščiausias inteligencijos laipsnis, anot psichologų, ir kas galėjo su tuo nesutikti po šio feljetono.

Rašytojas Kazys Almenas, atrodė, sutikęs su humoristinio egzistencializmo filosofijos pastaba "problemos yra mirė, — teegzistuoja pseudo problemos!", negvildeno gilių problemų, bet skaitė pasaką apie lokį. Ne turinys čia buvo įdomus ir pasaka ilgoka, bet įtampa, taip puikiai išvystyta, kad brauki prakaitą ir nekantriai lauki, kas bus toliau. O Almenas, privedęs prie įtampos viršūnės, kaip kirviu nukirto ir paliko klausytojus kaboti ore, lyg tik tenorėdamas parodyti savo išdaiginę talentą. Buvo staigus pasakos galas, — galas ir programos. Jaunieji studentai greit bėgo lauk iš salės, išgirdę akordeono akordus, o vyresnieji dalinosi programos įspūdžiais. Menkas skirtumas, tačiau vyresnieji studentai neužmiršta tokio literatūros vakaro su salės apleidimu, jie dar ilgai gyvena tais retais įspūdžiais.

Gailėstis apėmė mane, tačiau tas debesis kaip erelis išplėstais sparnais buvo apgaukęs visą dangų ir šaudydamas žaibais ir lietum užtikrino, kad Santaros literatūros vakars jau pasibaigė. V. G.

Menas ir mokslas Tabor farmoje

Prano Gailiaus grafikos darbų paroda, pirmoji Amerikoje, rengiama šiame Studentų Santaros visuotiniame suvažiavime, Tabor Farmoje, Sodus, Mich., rugsėjo 8—10 d. d. Pranas Gailius, jaunosios kartos dailininkas, gyvena ir dirba Paryžiuje; jo darbai buvo išstatyti eilėje parodų, ir susilaukė visuomenės ir kritikuojančiųjų įvertinimo.

JONAS MEKAS

II.
AR neatveriam,
taip dažnai,
pirmą kart vėl,
vandenio, žemės ir duonos,

balso, rankų, ir kūno
baltumo,
kaip kvapo?

Ar nereikia
atvert
žemės akis ir lūpas,
kaip moterį?

VII.
VANDENIU noriu
šaukt tave,
taip paprastą,

taip skambančią —
kaip tulpę
ar lauko žerutis,
žerintis,
atviras.

(Iš Jono Meko "Gėlių kalbėjimo" poezijos knygos, tik ką Lietuvių Studentų Santaros išleistos. Šią knygą galima įsigyti, prisiuntus vieną dolerį "Mūsų Žingsniams").

Su šia paroda tęsiama Studentų Santaros suvažiavimuose susiformavusi jaunosios kartos menininkų darbų eksponavimo tradicija. Pereitais metais buvo išstatyti — taip pat, rodos, pirmą kartą Amerikoje — Žibunto Mikšio ir australiečio Henriko Šalkausko grafikos darbai, anksčiau buvo Antano Melniko, Ritos Kavolienės, Jurgio Šapkaus ir Kęstučio Zapkaus darbų parodos. Ši kultūrinė vitališkumą liudijanti suvažiaviminė tradicija tęstina ir ateityje.

Dr. Rimvydas Vaišnys šiame Studentų Santaros suvažiavime skaitys vieną iš pirmųjų (ar ir pačią pirmąją?) akademinę paskaitą griežtųjų mokslų tema. Jo tema, negalutinėmis žiniomis, liesianti fizikos mokslo filosofinius pagrindus. Rimvydas Vaišnys, dar studentu būdamas, prieš

kelis metus dalyvavo Tabor Farmos programoje, svarstydamas studento ir lietuviybės santykį. Šiuo metu jis dėsto Yale Universitete.

Jono Meko "Gėlių kalbėjimo" poezijos knyga, iliustruotą dail. Vytauto Virkaus, išleido Lietuvių Studentų Santara. Knygą spaudė M. Morkūno spaustuvė. Šios knygos poezija "nešiandieniška", ji neliečia istorinių aktualijų, kaip, pavyzdžiui, Jono Meko "Paskutinės Dvylika Sekundžių". Ji griečiau charakterizuotina kaip "intymistinė" poezija: jos tematika — intymūs, paprastai žmogaus meilės kintančiame gamtos fone pergyvenimai. Subtilumas, pasiektas kukliausiomis priemonėmis, liudija lyrinės, "nešaukiančios" ir nemetafizinės, poezijos ir šiandien išlikusį galimumą.

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lietuviškas knygas:

1. Senujų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
2. Senujų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai \$7.50
4. Praeities pabiro, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai \$6.50

Čia suminėtas knygas pasiūsiame paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiūsite tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

M. GORKIS...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Sovietų Lietuvos mokslo akademijoje, bet ir čia nieko gero nesulaukta. VI. Norgaila kurį laiką dirbo Petrograde viešojoje bibliotekoje, dabar Čedrino Salitykovo vardu pavadintoje. Jis toje bibliotekoje surado "Lietuvos" savaitraščio kompleksus ir užtiko ten M. Gorkio rašytą atsisaukimą į Amerikos gyventojus.

VI. Norgaila rašė apie tą jo radinį š. m. dienraštyje "Sovietskaja Litva" Nr. 143 str. "Litovskije stroki Maksima Gorkago" (Lietuviškos eilutės Maksimo Gorkio). Ten pat įdėtas ir to atsisaukimo vertimas iš lietuvių į rusų kalbą. Čia trumpai jo turinys atpasakojamas.

"Atsisaukimas į Amerikos liaudį (K narodu Ameriki).

Caras išvaikė Dūmą. Tas pigmėjus, kaip drebulės lapas drebas dėl savo gyvybės ir valdžios drebančia ranka vienu plunksnos pabraukimu sunaikino Rusijos įstatymų regimumą ir iššaukė naujas žmogždystes, plėšikavimą, prievartavimą. Budeliai ir plėšikai, supa carą ir jį remia, savo kruvinomis rankomis, išgirdo iš Dūmos daug karčių teisybės žodžių, kuriuos pasakė drąsūs ir teisingi vyrai. Įpykę, įpratę lieti kraują ir paskatinti įstatymų neveikimu nori nustebinti pasaulį savo darbu. Jie pradės dabar naikinti liaudies vadus ir vėl į liaudį eina karu. Žemė ir vėl bus nuklota tūkstančiais tų beginklių lavonais, kurie myli taiką ir deda viltį į teisingesnę ateitį. Žus daug moterų ir vaikų. Ir bus šlovinamas ir garbinamas caras. Upeliais tekės kraujas. Ar esame mes išprusę, civilizuoti?

Aš manau, kad ne. Mes tik prisidengiam, kad mylim gyvenimą, žmones ir menamai skaitomės su teise ir nekenčiam nusikaltėlių. Jei kaimyniniame name aš girdžiu aukų eimanas, nors man jų gaila, bet neinu jų gelbėti, — ar tai aš civilizuotas žmogus? Jei aš gyvenu mieste, kur kasdien papildomos žmogždystės, plėšikavimai, ir jei nieko nedarau, man tai nerūpi, — aš civilizuotas žmogus?

Žmonėms, kuriems svetima brolystė necivilizuotų, jie laukiniai. Žmonės broliai. Kas tąja kryptimi veikia, tokie civilizuoti. Pasaulis visiems. Kiekvienas turi teisę į džiaugsmą, geresnį gyvenimą".

Toliau Maksim Gorki kreipiasi į Amerikos gyventojus, kad šie padėtų Rusijos žmonėms apsivalyti nuo parazitų, kurie čiulpia jų kraują. Žmogaus pareiga padėti žmonėms. Ir baigia tą atsisaukimą:

"Ar yra toje šalyje gyvi žmonės ir ar išgirs jie mane?"

Tas M. Gorkio atsisaukimas tinka visiems bolševikų valdymo metams: ir tada, kada jie išvaikė Rusijos Steigiamąjį seimą, visų žmonių rinktą, ir tada, kada Rusijos raudonoji armija užplūdo Kaukazo, Ukrainos, Sibiro tautas tikslu nuslopinti jų pasikėsinimus nusikratyti Rusijos imperijos jungo, ir ta-

Surinko L. U. MARGUMYNAI

Gražuolė

Kaizeris Jozefas II aplankė 1770 m. kilmingųjų mergaičių mokyklą, kurią buvo įsteigusi jo motina Marija Terezė. Ta proga kaizeris malonėjo išklausti mergaičių prašymus. Viena labai graži mergaitė pareiškė norą stoti į vienuolyną. Kaizeris nustebo ir paklausė, ar ji, gal, norėtų ištekti, o ne stoti į vienuolyną. Mergaitė atsakė, kad dar apie tai negalvojo, o be to ji dar nebuvo sutikusi vyro, kuris jai būtų patikęs.

— Aš supažindinsiu tave su žvaliu gvardijos karininku, — pasakė kaizeris.

— Ne, Jūsų Didenybe, aš noriu stoti į vienuolyną, — atsakė atkakli gražuolė.

— O kažin kaip ten būtų, jei aš tau pripiršiu generolą?

— Aš nenoriu tekėti už generolo, Jūsų Didenybe...

— Na, tai aš pats pasipiršiu tau, — linksmai pasakė kaizeris.

— Na, tuo atveju, aš, žinoma, nepasakysiu "ne"! — atsakė mergaitė.

— Puiku! — tarė kaizeris. — Šitas atsakymas įrodo, kad tu nesi Dievo pašaukta būti vienuole. Aš atmetu tavo prašymą!

Geras patarimas

Viena ponia išdidžiai pasakė Montesquieu, kad ji studijuoja filosofiją. Montesquieu atsakė nusišypsojęs:

— Gerbiamoji, aš duosiu jums gerą patarimą: netrumpinkite poilsio studijuodama filosofiją, bet studijuokite filosofiją, kad geriau miegotumėte!

Karališkos karvės

Kaizeris Francas I buvo didelis žemės ūkio mėgėjas. Netoli Luksemburgo pilies jis įsakė pastatyti puikų tvartą karvėms. Grindys buvo išklotos marmuro plytelėmis, sienos papuoštos brangaus medžio raižiniais. Kaizeris buvo labai patenkintas ir, žinoma, norėjo, kad kas nors pagirtų jo sumanymą. Jis pasikvietė seną kaimo mokytoją apžiūrėti tvarto.

— Juk tvartai puikūs, ar ne? — pasakė kaizeris.

da, kada raudonoji armija brovėsi į Lietuvą, Latviją, Estiją, Suomiją, Lenkiją, ir tada, kada Maskvos valdžios vadai bičiuliausiu su Hitleriu, ir tada, kada raudonoji armija su Hitlerio palaiminimu ir pritarimu pakartotinai įsibrovė į Pabaltijos valstybes, ir dar "daug kada ir dabar", kada Kremlius naujai karu grūmoja.

Ar yra Amerikoj gyvi žmonės? Ar išgirs tą balsą? Esame tikri, kad Amerikoj daug, oi daug esama gyvų žmonių, nors tarp jų nemaža ir apkurusių, bet neabejotinai civilizuotų...

— Teisybė, puikūs, bet dar kai ko trūksta, — atsakė mokytojas.

— Ko gi!

— Minkštų sofų karališkoms karvėms karališkame tvarte, — nė nemirktelėjęs atsakė senas juokdarys.

Pataikautojas

Kaizerio Franco I įsakymu buvo iškastas kanalas tarp jo rezidencijos ir Vienos Naujamiesčio. Kai kaizeris paklausė feldmaršalą kunigaikštį von Linge, ar kanalu gali plaukti laivai, tai pastarasis atsakė:

— Jūsų Didenybe, atleiskite, bet turiu pasakyti tiesą: kanalas persiauras, permažas, perseklus, žodžiu, niekam tikęs.

Pasipiktinęs kaizeris tarė:

— Perseklus? Ar tai tiesa, kunigaikšti? Man buvo pranešta, kad vakar vienas savižudys prisigirdė kanale. Taigi, kanalas vis dėlto pakankamai

gilus...

— Ak, Didenybe, — šyptelėjęs atsakė von Linge, — tasai savižudys tikriausiai buvo tik pataikautojas!

Paprasti žemomis kulnėmis batai importuoti iš Mexico. Gražūs žemomis kulnėmis, pakankamai puošnūs dėvėti gatvėje arba pritaikomi prie jūsų patogių namie dėvimų rūbų. Rankomis siuvinėtomis gėlėmis ir sagtelėmis papuošti. Patogūs dėl minkšto odinio pamušalo. Būna įvairaus dydžio 4—10 numerio, taip pat ir 1/2 numerio išmierų. Įvairiausių spalvų ir prie visko pritaikomi. Kaina \$9.95, \$3.00 deposito. Mes galime užtikrinti, kad būsite patenkinti. Veltui gaunami katalogai, mes turime didžiausią pasirinkimą iš Mexico importuotų siuvinėtų batukų, rankinukų ir kit.

AMERICANA SHOP

219 EAST TODD AVE.
Red City, Michigan.

SAVINGS NOW 4% CURRENT RATE

Our FUTURE HOME after expansion

ST. PAUL FEDERAL SAVINGS

6700 WEST NORTH AVE. - CHICAGO 35, ILL.
NATIONAL 2-5000

TURTAS VIRŠIJA 125 MILIJONUS DOLERIŲ
3 DIDELI SKLYPAI AUTOMOBILIAMS PASTATYTI
SAUGIOS VERTYBIŲ DĖŽĖS... GALITE TAUPYTI PAŠTU.
FRANK P. KOSMACH, Prezidentas

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Agė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėję, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šiurpulingus pergyvenimus senovės fremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardenus, mūsų gimtinę — Žvirynę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisiųdami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIŪNAITĖ.

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

(Tąsa)

Juozas Smotelis

gimė Žemaitijoje, Alsėdžiuose. Amerikon atvyko 1907 m. Tais pačiais metais jis apsigyveno Chicagoje, gavo darbo plieno lijkloje ir įsitraukė į visuomeninį lietuvių judėjimą.

Įstojo į Lietuvių Socialistų Sąjungos 4-tą kuopą, buvo išrinktas jos sekretorium, o vėliau jis buvo išrinktas LSS VIII rajono sekretoriaus pareigoms. Jis buvo vienas NAUJIENŲ steigėjų, buvo bendrovės direktorius ir kurį laiką buvo bendrovės sekretorius. Vėliau 7 metus dirbo dienraščio administracijoje, eidamas NAUJIENŲ administratoriaus pareigas. Kilus sunkumams prie spausdinamos mašinos, Šmotelis susipažino su mašina, išmoko spausdinti ir 25 metus buvo NAUJIENŲ presmanas.

Šmotelis buvo kelių organizacijų steigėjas. Dabar jis yra Chicagos Lietuvių Draugijos valdybos narys, Amerikos Lietuvių Istorijos Draugijos sekretorius, Chicagos Lietuvių Literatūros Draugijos narys, NAUJIENŲ bendrovės direktorius ir kitų organizacijų narys. Visą laiką rašinėjo ir teberašo NAUJIENOSE. Ilgus metus Šmotelis gyveno Northsideje, bet vėliau persikėlė į Marquette Parką, kur turi savo rezidenciją.

Povilas Švelnis

1882 m. spalio 16 d. gimė Kupiškio vls., Gendvilų kaime. Amerikoje visą laiką gyveno Chicagoje. Daugelį metų dirbo siuvykloje, bet vėliau perėjo į Real Estate biznį. Kelis metus dirbo NAUJIENOSE, išvežiodamas laikraštį ir kolekтуodamas iš kioskininkų. Jis priklausė prie keliolikos draugijų, buvo veiklus narys.

Švelnis mirė 1954 m. kovo 23 d. Jis buvo sudegintas Acacia krematoriume. Velionis pageidavo, kad pelenai būtų laikomi iki susidarys galimybės palaidoti juos Kupiškio laisvamanių kapinėse nepriklausomoje Lietuvoje.

NORTHSIDĖJE LEISTI LAIKRAŠČIAI

1. KURĖJAS ėjo 1900 metais, leidžiamas Kūrėjo Draugystės. Jį redagavo Juozas Laukis. Išėjo 23 numeriai. Tai buvo anarchistinės, laisvamaniškos ir tautinės krypties savaitinis laikraštis.

2. LAISVOJI ŽMONIJA ėjo 1911 — 13 metais, kartą į du mėnesiu. Žurnalą leido Laisvosios Žmonijos Leidimo Bendrovė. Redaktorium buvo Juozas Laukis, o administrtorium buvo A. Andrius. Žurnalas buvo anarchistinės orientacijos.

3. LIETUVIŲ ŽURNALAS ėjo 1911 — 14 metais. Leidėjas buvo Petras M. Kaitis. Redagavo Antanas Karalius. Tai buvo socialistų leidžiamas mokslo ir literatūros mėnesinis žurnalas.

4. DIEVO RYKŠTĖ ėjo 1913 m. Leidėjas buvo Petras K. Gujevskis. Redaktorium buvo Antanas Karalius. Tai buvo laisvamaniškos krypties mėnesinis žurnalas.

5. ŠAKĖ ėjo 1913 — 15 metais. Pradėjo ją leisti Julius Micevičius. Redagavo Antanas Montvidas. Tai buvo laisvamaniškos, socialistinės krypties mėnesinis juokų ir satyros laikraštis. 1914 m. lapkričio mėn. ŠAKĖ buvo perkelta į Worcester, Mass., o 1915 m. vasario 25 d. ji buvo perleista S. V. Bakanauskui.

6. GALVOČIUS ėjo 1914 m. Leidėjas buvo P. Montvidas, o redaktorius buvo tuomet dar medicinos studentas Antanas Montvidas. Tai buvo mėnesinis mokslo žurnalas, leidžiamas knygelės formoje.

7. VEIDRODIS ėjo 1914 — 15 m. Leido Teatro Mėgėjų Būrelis, redagavo Bronius Vargšas - Laucevičius. Tai buvo 20 didelio formato puslapių mėnesinis iliustruotas žurnalas, pašvęstas teatro ir scenos reikalams.

8. TIKYBA IR DORA ėjo 1914 — 20 m. Leido Tėvai Marijonai. Pradžioje jį redagavo kun. F. Kudirka, o vėliau kun. P. Bučys. Tai buvo dvisavaitinis bažnytinis laikraštis.

9. VAIDYLA ėjo 1915 — 16 m. Leido J. Rudgalvis, redagavo Antanas Montvidas. Tai buvo pažangiosios minties mėnesinis žurnalas, gvildenąs teatro ir meno klausimus.

10. KARDAS ėjo 1916 — 28 m. Leido Lietuvių Laisvamanių Federacija. Pradžioje redagavo Kleofas Jurgelionis, o vėliau redaktoriais buvo Kostas Augustas, Kazys Baronas, Stasys Strazdas, Teodoras J. Kučinskas ir kiti. Tai buvo didelio formato laisvosios minties mėnesinis žurnalas.

11. PAIEŠKOJIMŲ ŽURNALAS ėjo 1919 m. Tai buvo mėnesinis susipažinimų laikraštėlis, redaguojamas ir leidžiamas Algirdo Margerio.

12. MEILĖ IR ŠEIMYNA ėjo 1919 — 20 metais. Leido ir redagavo Algirdas Margeris. Tai buvo įvairiais lyties ir tuokimo reikalais leidžiamas mėnesinukas.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE NAUJIENAS

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, AUGUST 5, 1961

PENKTASIS...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

vičiūtės išleido naujas plokšteles (jų ankstesniųjų "Balta-ragio malūno" nesu girdėjęs). Didelis, sunkus, gražus istoriniai meniškias Balio Sruogos trijų veiksmų, devynių paveikslų kūrinys Vytauto Didžiojo garbei, vardu Milžino Paunksmė.

Keletą mėnesių trys, tris valandas klausomos plokštelės, gulėjo virš pas mane esančio grojintuvo ar gramafono. Nuolat smalsiai pasižiūrėdavau į puikiai atrodančią dėžutę, su meniškai dail. Teleforo Vailiaus ikūnytų 60 psl. lydimuoju leidiniu, vertu visapusiškų komplimentų. Nekantraudamas laukiau tinkamos pasiklausymui progos. Norėjau turėti sielai šventę, iškilmingiau išklausyti.

Taip, praėjo keli mėnesiai iki susigavome aylaisvi sekmadienį. Pas Los Angeles Lietuvių Teatro Sambūrio pirminką Vladą Gilį liepos 9 d. susirinko: režisierius Gasparas Velička, mūsų gyvas patriarchas prof. Mykolas Biržiška, griežtasis kritikas Bronys Raila, geriausias lietuvių žemėlapininkas ir vaidintojas plk. Juozas Andrius, už J. Klauseikio pasislėpęs spaudos žmogus Kazimieras Januta, na, ir aš patsai atsidanginęs.

Karšta vasaros saulė skverbėsi pro atdarus langus, pro plačiai rėmuotus plataus lango stiklus, kaip iš pilies menės, lėkė link tolumoje matomo didelio kryžiaus.

Bažnyčių varpai. Šimtmečiai atgal. Lietuvai, grįžk į Krokuvą, pasiklausyk lenkiškų minčių lietuviškomis lūpomis. Slavkovo dvaras. Horodlė. Luckas. Vavelio pilis. Karaliaus raštinė. Pilies kalėjimas. Vilniaus pilis. Trakų pilis.

Lenkai ir lietuviai. Vokiečiai ir slaviai. Vytautas Didysis, kaip pulko vėliava virš karių, veda didžiūnus nepasirodydamas, neišeidamas gyvu kūnu, vien savo vardu, galbė kaip dvasia galinga. Tvarko jis lenkus, šeria Lenkiją, siekia vengrus, čekus. Vytautas Didysis, karalių karalius, karūnos ne-

nešiojęs. Mirė Lietuvos didybė su Vytautu Didžiuoju?... Lietuva, ar Tu mirei?...

Pirma pradėjo kūkčioti mano kaimynas. Antrasis ėmėsi už širdies. Trečiasis gniaužė kumštis. Ketvirtasis drebėdamas graužė savo lūpas. Gėrė vandens, kando obuolį apsiraminimui. Lietuva, ar Tu mirei?... Kas bus, kai mūsų nebebus? Kiek lietuviško jaunimo norės klausytis tokių dalykų? Kas jiems Lietuva?...

Klausėsi ir teatrinėje "Milžino paunksmėje" vaidinęs. Vaidinimas Lietuvos Valstybiniam Teatrui kainavęs apie 70.000-80.000 litų, po dviejų vaidinimų išimtas iš repertuaro, teatriniai verkiant autoriui Sruogai ir režiseriui Žilinskui. Klausėsi ir tąjį premjeros vaidinimą matęs. Klausėsi ir Sruogos buvęs kolega. Klausėsi ir Sruogos buvęs studentas. Klausėsi ir autoriaus akysna nematęs.

O taip, pajusta ne tik jaudinančių momentų, bet pareikšta ir kritikos, net skambios. Bet Montrealio Lietuvių Dramos Teatro darbas per daug brangintinas šiais neveltis laikais. Juos, jų darbą gerbdamas susilaikau nuo kritiškų pastabų.

Montrealiečiai, kurkite daugiau lietuviškos kultūros gėriui ir platybei!

Greitai, sąžiningai ir gerai specialistų atliekamas darbas. Žemesnės kainos už vasarą atliktus darbus. Viršutinė ar apatinė plokštelė \$40. Istaiga veikia 24 valandas. Rašykite: Dept. AF MEXICAN DENTAL CLINIC Hotel Rio Bravo Bldg. Juarez, Chihuahua, Mexico.

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. AM. 102-7 FM.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
VAKARUSKOS: pirmad. 7 v. v.
Anglų kalba: nuo antr. iki penkt. 7-7:30 val. vak.

Tel.: HEMlock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29. ILL.

PRIETELIAU, GERIAUSIA DOVANA SAVO DRAUGAMS — UŽSAKYTI "NAUJIENAS"

Donald Petkus

Anthony Petkus

A. PETKUS & SŪNUS

NAUJA KOPLYČIA

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 West 71st Street

(Maplewood gatvės kampas)

GRovehill 6-2345

TOWnhall 3-2108

Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karštą ir pasinaudojimą mūsų gražiom kopolyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir daugiau. Karštą galima pasirinkti kopolyčioje.

GRAZIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS

Mašinoms pastatyti aikštė.

Lietuviams teikiam šios rūšies patarnavimus 30 metų.

PIETRI

(Iš estų gyvenimo)

(Tęsinys)

Pietri dar labiau sumišo ir suspaudė ranka jos kitą karštą koją. Ir įvyko taip, kad jis parvertė ją (o, gal, ji pati parvirto?) ant tuščių maišų.

Bulvės ir kopūstai kunkuliau ir putojo dideliame katile...

Išeidama Salmi pasakė, kad ryt perkels savo lovą į klėtį ir miegos ten visą vasarą: ten nekaršta.

Ji išėjo, ir paskui ją į pavasario vakaro tamsumą išėjo Pietri.

Buvo malonus oras.

Žemė buvo jau seniai pavirtusi purvu, o linksmas vėsus lietus vis dar pylė, atskiesdamas ir gilindamas purvą. Ir vėjas, pamišęs vėjas, švaistė lašus į visas puses. Tas vėjas pasiuto iš džiaugsmo ir čia pripildydavo Pietri krūtinę gryno vėsiaus oro, čia laistė jo įkaitusį veidą. Tai buvo linksmas pasiutęs vėjo ir lietaus šokis. Sodo medžiai staugė, girgždėjo ir skambėjo, o iš miško sklido nepertraukiamas gaudimas. Tai buvo puikus oras!

Visą mėnesį Pietri gyveno lyg apstulbęs, neskirdamas dienų ir naktų. Klėties durys atsidarydavo kas naktį, gyvenimas buvo panašus į girto vėjo ir girto lietaus svaigulį šoki.

O paskui įvyko tai, kas turėjo įvykti, ir ko labiausiai bijojo Pietri

Tai įvyko tada, kai buvo baurus oras, kai danguje nebuvo nė vieno debesėlio, kai buvo nutilęs linksmasis vėjas, kai aplinkui buvo tiek tylu, kad galima buvo tik miegoti.

Įkyri saulė kaitino, lyg norėdama išsiskverbti į žemės širdį. Net miške, kur dirbo Pietri, spinduliai prasiveržė pro tylių medžių tankumyną į žaibią tamsumą. Ir kažkodėl laidė gerkles įvairūs paukščiai, ten aukštai, medžių viršūnėse. Dvelkė skruzdėlynų, medaus ir dervos kvapas. Kažkur užė bitės. Tai nuo jų sklido medaus kvapas. Tur būt, netoli buvo laukinių bičių avilys drevėje. Bet medaus kvapas buvo silpnas, jį stelbė susutusių samanų ir ankstybųjų vandeningų grybų kvapai.

Miške daugybė visokių kvapų. Jie visi susimaišo. Kiekvienas kamienas, į kurį Pietri įvarydavo kirvį, turėjo savo kvapą: alksniai — vienoki, beržai — kitoki.

Pietri dirbo tiek išsismaginęs, kad buvo pamiršęs visą aplinką ir apsidairė tik išgirdęs visai arti žingsnius.

— O aš norėjau išgąsdinti tave, — juokėsi Salmi Uaitaitė, metus į žemę pančius.

Pietri kirvis giliai įsmigo į kamieną ir ilgai virpėjo.

Miško tankumynuose skambėjo paukščių giesmės, o susilieję kvapai dvelkė aplinkui.

Ir čia įvyko tai, ko bijojo Pietri. Jis nenorėjo, kad Sal-

mi būtų priepuolio liudininkė. Geriau dešimt priepuolių iš eilės, bet kad tik ji nematyty.

Juodu jau atsisveikino, ir Salmi buvo jau beeinanti, kai jis pajuto, kad tai artėja. Jis norėjo bėgti, bet — kaip paprastai — nespėjo.

Negailestinga šalta ranka suspaudė jo smegenis ir metė jį kažkur į juodą bedugnę. Pietri niekad negalėdavo atsiminti, kas įvykdavo po šitokio krito į bedugnę.

Salmi jau pamatė. Jį jau buvo nuėjusi kokia dešimt žingsnių, kai jai pasirodė, kad Pietri ją šaukia. Ji atsigrįžo ir pamatė, kad jis kažkaip keistai mosuoja rankomis, lyg stengdamasis išlaikyti pusiausvyrą, ir kažką murma.

Ji priėjo prie jo. Jis linksmai šokinėjo ir kralė galvą.

Ji žengė dar žingsnį.

Jo akys, drumstos, kaip baltos vanduo, įbestos kažkur į toli, nematė jos, o iš plačios burnos veržėsi neaiškūs garsai.

Ji atsargiai atsitraukė.

Jo rankos sulinko per alkūnes, pirštai virto kabliais, jis griuvo veidu į žemę ir ėmė raitytis žaksėdamas ir apsiptodamas ir raudamas samanas, mėlynės ir žoles.

Ji atsitraukė dar per žingsnį.

Ji buvo girdėjusi, kad tokiais momentais reikia atsitraukti toliau nuo jo rankų. Tos rankos nedrąsiai ir švelniai apkabindavo ją, bet žmonės pasakodavo apie jas visokių baisybių. Pasakodavo, kad pernai mugeje jis griuvo visai arti sukrautų rąstų, ir vienas gerasirdis gudas norėjo jį nuvilkti kiek toliau, kad jis nesidaužytų galva į rąstus. Bet baisiosios Pietri rankos sulaužė gudui riešą, o jį patį nusviedė mažiausia už sieksnio.

Ji atsitraukė dar toliau. Ji suspaudė delnais savo idegusius veidus, o jos širdis plyšo iš gallesčio, žiūrint į besiraitantį ties jos kojomis kamuolį. Žinoma, jį žinojo, kad jis serga, bet ji niekad nebuvo stebėjusi jo priepuolių ir nemanė, kad tai tiek baisu. Juk vos prieš penkias minutes jis nedrąsiai ir švelniai buvo apkabinęs ją ir taip juokingai mėgino pasiekti jos lūpas. O dabar jis raitosi žemėje apsiptojęs, ir siaubingi garsai veržiasi iš jo burnos.

Dabar ji pastebėjo, kad jis lyg apsiraminio. Jis jau nebežaksėjo, ir jo pirštai nerovė žolių.

Jis net pamėgino atsistoti. Jo veide buvo skausminga išraiška, jis vėl pargriuvo.

Pagaliau jis atsistojė ir, žiūrėdamas nematančiomis akimis kažkur į toli, ėmė žengti tiesiai į pelkes.

Salmi žinojo, kad jį dabar reikia sulaukyti, nes kitaip jis nueis nežinia kur. Ji žinojo, kad dabar jis buvo silpnas, kaip kūdikis, ir kad priepuo-

lis niekad nesikartodavo tuoj pat.

— Pietri, — švelniai pasakė ji, — neik ten. Nereikia. Sėskis. Pasėdėk ir pasilsėk.

Jis klusniai atsėdėjo ant kelmo, mirksėdamas baltomis blakstienomis ir trukčiodamas žemėtomis lūpomis.

Kai Pietri vėl pamatė karštą saulės spindulių pervertą tankumyną ir išgirdo paukščių balsus, Salmi jau nebuvo.

Ir nuo šios dienos klėties durys daugiau neatsidarydavo.

Veltui jis klaidžiojo aplinkui, veltui laukė jos. Pajutus, kad jis kažkur čia, arti, ji pasislėpdavo.

Vasara, sausa ir karšta, neturėjo nei atskirų dienų, nei naktų. Buvo tik darbas be atvangos, darbas, po kurio skaudėjo visus raumenis; buvo žiurėrių Oino smūgių ir šuolių į tamsią bedugnę, buvo perversiančio širdį skausmo.

Vieną rudens dieną Pietri sutiko miške piemenuką Povilą. Berniukas ginė namo karves.

— Į Ar jau namo? O... juk... dar anksti... Ar lietus... — paklausė Pietri.

— Aš nebijau lietaus, — atsakė berniukas, — bet aš noriu suspėti į vestuves.

— Į kieno vestuves?

— O ar tu nežinai? Pas Janą Uaitą. Salmi išteka už Roberto Karjamaa.

— Už Ro...

Pietri jau nebepasakė kvailų tvorai tą dieną. Jis nuėjo namo, palikęs kirvį miške. Gal jis visai nė nenorėjo eiti namo, bet jis išėjo į ganyklą, o

iš ganyklos buvo tiesus kelias į namus.

Kieme Juchanas Oinas skubiai krovė šiaudus į tvartą, nes jau kiek linojo.

— Na, ko čia stoviniuoji? Čiupk šiaudus! — sušuko Oinas.

— Aš... aš einu į vestuves... — atsakė Pietri.

— Kur?

— Į... vestuves...

— Aš tau, į vestuves! Nešk šiaudus! Sakau, nešk!

— Aš eisiu į vestuves, — griežtai pasakė Pietri nemirksėdamas.

— Ar iš proto išsikraustei? Daryk, ką liečiau daryti! Tučtuojau! — ir Oinas sudavė jam kumščiu į šoną.

— Aš eisiu į vestuves, — atkakliai pakartojo Pietri.

— Į vestuves! Še tau vestuvės, še, še!

— Aš eisiu į vestuves, — verkdamas pasakė Pietri ir pastūmė Oiną taip, kad jis pritūpė.

— Šitaip? Muši tėvą?

Oinas lėtai išsitiesė ir nenuleisdamas akių nuo Pietri, priėjo prie tvoros ir ištraukė storą lazda.

— Aš tave užmušiu, — ramiai pasakė Oinas ir užsimejo.

— Nedrįsk liesti manęs! — sustaugė Pietri.

Jis šoko pirmyn, grybštelėjo Oiną, pastūmė jį vieną, paskui į kitą pusę ir pagaliau trenkė į žemę.

O Pietri ėjo tiesiai per laukus, nematydamas nei krūmų, nei takelių, nei upelio, kuris skyrė Oiną ir Uaitų sklypus.

Jis plaukė per miglas, ne-
(Tęsinys 8-ame pusl.)

KAM PERDAUG SVERTI?

Nereikalingas svoris kenkia jūsų sveikatai, grožiui ir neigiamai veikia daugeliu atveju. AUSTIN HEALTH CENTER padės jums, dėka specialios terapijos, specialios mankštos, grįžti prie normalaus svorio.

Be to gydo turinčius reumatą, artritą ir t. t.

Paskambinkite ir susitarsite dėl laiko.

AUSTIN HEALTH CENTER

336 N. Laramie. — Tel. MA 6-5663.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(LICENSED BY INTOURIST)

PASKUBINA JŪSŲ SIUNTINIUS JŪSŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS
I BET KURIA ŠSSR DALI.

SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS
• GAVĖJAS NIEKO NEMOKA •

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.

Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 21, N. Y.	506 Wilson Ave.	Tel. HY 1-5290
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel. DI 5-8808
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel. MU 4-4619
VINELAND, N. J.	West Landis Ave. (Greek Orthodox Club Bldg.)	
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel. FO 3-8569
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel. LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel. HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel. TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	Tel. SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich.	11333 Jos. Campau	Tel. TO 7-1575
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Ave.	Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, ILL.	3212 So. Halsted St.	Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal.	960 So. Atlantic Ave.	Tel. AN 1-2994
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa.	530 W. Girard Ave.	Tel. WA 2-4035
WATERBURY, Conn.	6 John Street	Tel. PL 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich.	606 Bridge St., N. W.	Tel. GL 8-2256
DETROIT, Mich.	7300 Michigan Ave.	Tel. VI 1-5355
PASSAIC, New Jersey	176 Market Street	Tel. GR 2-6387
ATHOL, Mass.,	61 Mt. Pleasant St.	Tel. OH 9-6245

Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

PIETRI

(Atkelta iš 7-to psl.)

Jusdamas nieko. Temo. Lietus plovė jo įkaitusius veidus, skverbėsi už apikaklės, ir drobinių marškiniai ant nugaros išsipūtė, kaip burė.

Kažką gera priminė jam vėjas ir lietus. Pietri kraujas kaito, krūtinė plyšo, kupina pykčio ir skausmo.

Juk jei jis neturės jos, tai kas jam liks? Kas liks gyvenime? Nieko!

Pietri palinko priekin, greitai artėdamas į Uaitų namą.

Kai jis įėjo į vidų, jau degė žibalinės lempos. Pirmame kambaryje buvo daug vyrų, moterų ir mergaičių, blavių ir girtų, kviestų ir nekviestų.

Prie pečiaus triūsė šeimininkės. Sklido virtos mėsos, svogūnų, sviesto ir kopūstų kvapas. Kitame kambaryje puotavo artimi senojo Uaito ir Johaneso Karjamaa giminės. Pietri įėjo į tą kambarį ir atsisėdo ant suolo tamsiame kampe. Jis akimis ieškojo jos, bet jos nebuvo.

Ji neturėjo laiko sėdėti prie stalo. Ji jau ilgai sėdėjo vakar ir ilgai verkė. O šiandien ji plūšo virtuvėje.

Štai pagaliau ji priėjo prie stalo ir pastatė du dubenis. Jos nauja mėlyna suknelė šlamėjo, ir Pietri pasijuto laimingas. Šiandien ji dar čia... O ryt...

Ji nuėjo vėl į virtuvę nepastebėjusi Pietro. O jis sunkiai ir atkakliai kažką galvojo, sėdėdamas tamsiame kampe. Jo kakta susiraukė, baltų plaukų pluoštai sviro ant mirksinčių akių. Čia buvo taip pat daug žmonių, bet Pietri matė tik mėlyną suknelę, plyšančią nuo plačių klubų. Ir daugiau nieko.

Jis daug ir sunkiai galvojo tą rudens vakarą.

Štai šiandien jis dar mato tuos klubus, o ryt jau nematys. Ir ne tik ryt, bet ir poryt, ir po savaitės, net metų, po penkerių metų, niekad jis jų nematys ir nebus jų švelnios šilumos. Ši mintis užėmė jam kvapą. Jau šiandien naktį tuos klubus glamonės tas girtas bernas, kuris ką tik nužėrė nuo stalo pyragus ir dabar juokiasi, plačiai išsižiojęs. O ar jis turi teisę pasiimti tai, kas priklauso jam, Pietri? Argi jis, Pietri, blogesnis už kitus?

Pietri net sustingo nuo įtempo galvojimo. Niekad jis nebuvo tiek daug galvojęs, kaip šiandien.

Žinoma, jis gražus, tasai Robertas Karjamaa, nieko neprikiši. Jis stambus ir išiganęs, nes jo gyvenimas lengvas ir linksmas. Jo veidai raudoni, o lūpos — nekaltos, kaip kūdikio. Jį myli visos mergos. Ne tik dėl to, kad jis gražiai nuaugęs, bet ir dėl to, kad jo kišenės visada prikimštos saldainių. Suprantama, jo tėvo krautuvėje saldainių — kiek tik nori... Ir ne vien tik saldainių.

Pietri akys sužibdavo, kai jis pažiūrėdavo į jaunikių ir jo ilgą, gražų kaklą, panašų į jau-

Adomas P. Jاسas

NOBODY HOME!

Toli, toli —
tarp gyvenimo ir mirties apkasų —
per pikto negando metus
praėjęs velnio kacetus,
dar vis naivus, dar vis naivus tebesu —
po mirusių tėvų angelo šešėliu
grįžtu ieškoti krikšto drabužėlių
į gimtuosius namus...

Rodos —
vakar atvaišintos krikštynos:
lyg tėvo draugas senas,
su kuriuo kadais pavasariu dalinos,
girtai svyruoja žydintis kaštanas,
šakom mojuodamas į langus, į duris,
už jų — toks mielas žiburys,
už jų ir palaimintai nuostabus
išminties vaikas — užuomarša žmogus,
kurs sako patykom:
— Nobody home!

no berželio kamieną.

Bet štai Salmi pastebėjo Pietri. Ji neryžtingai priėjo ir pasisveikino:

— Sveikas, Pietri.

Ir jis skubiai atsakė:

— Sveika, Salmi.

Jo kūnas buvo tiek įsitempęs, jog atrodė, kad jis stovi. Jis laukė, kad Salmi pasakys dar ką nors. Gal ji pasakys, kad čia ne jos vestuvės, kad ji visai nenori ištekti, kad ji laukia kito pavasario, kai vėl atidarys klėtis duris. Bet ji nieko daugiau nepasakė.

Ji pastovėjo dar kurį laiką ir grįžo prie stalo. Ji pasilenkė tarp savo tėvo ir jaunikio ir kažką pašnabždėjo.

Jaunikis apsidairė.

— Kas? — šuktelėjo jis.

Ar tasai? Klausyk, Pietri! Eik šen! Sėskis! Kadangi tu geras vyras ir mano kaimynas, tai sėskis ir gerk! Štai čia!

Jaunikis parodė į vietą tarp savęs ir senojo, storojo Johaneso Karjamaa. Pietri klusniai atsisėdo.

Jaunikis įpylė jam krūminės, ir Pietri, nedrąsiai nusišypsodamas, išgėrė. Jaunikis įpylė dar ir pastūmė jam įvairių užkančių. Pietri nusišypsodavo dar nedrąsiau ir vėl išlenkė taurelę. Paskui jis ėmė valgyti tai, kas stovėjo arčiau jo. Bevalgant nyko jo nedrąsumas, ir mintys slinko senąja kryptimi.

Aplinkui, tabako dūmuose, siūbavo, kramtė ir rėkė girti vyrai, barzdoti ir nuskusti.

Visi buvo labai linksmi, ir Pietri dėl to juto geliantį skausmą savo širdyje. Jis vėl suraukė savo menkutę kaktą. Jis stengėsi kažką atsiminti. Jis norėjo atsiminti, apie ką jis galvojo eidamas į vestuves. Prie tų minčių jis norėjo prijungti mintis, kilusias jam šiame kambaryje. Ir tada jis įstengė išspręsti kažkokį svarbų uždavinį, gal patį svarbiausią jo gyvenime. Bet senosios mintys nenorėjo grįžti, ir Pietri veltui vis tankiau mirksėjo baltomis blakstienomis.

Pietri išlenkė dar vieną taurelę. Jis jau nežinojo, kelintą. Ties jo akimis bangavo kažkokia migla. O jaunikius vis pylė krūminės ir draugiškai tapšnojo jam per nugarą.

— Gerk, gerk! Kas tu? Pietri? Gerk, Pietri, ir valgyk! Čia nėra ko varžytis! Atėjai į vestuves ir linksminkis!

Jis buvo linksmas bernas, tasai jaunikius. Pietri iš šono žiūrėjo į jį ir matė, kaip linksmas jis juokėsi. Jis beveik virto aukštieknikas iš juoko. Jo gerklėje kunkuliavo, o po smakru ritinėjosi kažkoks kamuoliukas, aukštyn — žemyn, aukštyn — žemyn.

Tasai jaunikius negalėjo nusėdėti vietoje ir visą laiką judėjo. Toks jau jis buvo neramus! Jis visus užgaudavo savo ilgomis kojomis ir rankomis. Jis jau du kartus užgavo Pietri veidą alkūne ir net nepastebėjo.

Štai ilga stipri ranka užgavo neseniai užsidėjusį šašą Pietri veide. Pietri vos susilaikė nesusitaukęs iš skausmo. Iš vėl atsivėrusios žaizdos bėgo kraujas.

Raudona srovė greitai tekėjo veidu, vingiuodama lyg gyvatė tarp baltų gyvaplaukių. Nuo smakro kraujas ėmė varvėti ant

Skirtumas

Į vieno vakarų kolegos klausimą: "Ar tamsta katalikas?" lenkų diplomatas atsakė: "Tikintis, bet nepraktikuojantis." Į sekantį klausimą: "Suprantama. Juk tamsta KP narys?" buvo atsakyta: "Praktikuojantis, bet netikintis."

Patarlė

Frankfurto ramovėje dažnai lankėsi filosofas Šopenhaueris. Vieną vakarą jis susipažino su jaunu vyruku, kuris su užsidegimu gynė patarlės "Kam Dievas padeda susirasti tarnybą, tam jis duoda ir proto" teisingumą. Šopenhaueris kandžiai pastebėjo:

— Mano mielas, patariu jums karštai pasimelsti ir paprašyti Dievo, kad padėtų jums skubiai susirasti tarnybą!

drobinių marškinų. Net kai kurie svečiai atkreipė dėmesį į kraują. Jie girtomis akimis žiūrėjo į Pietri ir su gailėsčiu dūšavo. Jie žinojo, kad senasis Oinas buvo žiauriai sužeidęs Pietri.

Bet Pietri nepastebėjo jų gailėsčio. Jis be atvangos žiūrėjo į jaunikių. Jo akys buvo ties jaunikio kaklu, ir jis žiūrėjo į tą kaklą — ilgą ir sveiką, kaip jauno beržo kamienas, su šokinėjančiu po smakru kamuoliuku.

Tiesą pasakius, Pietri jau daugiau nieko nematė, tik kaklą. Kambaryje buvo tiek dūmų, o Pietri smegenys buvo tiek įkaitusios nuo krūminės, kad jo apsiašarusios akys nieko neskyrė. Tik jaunikio kaklas buvo ryškiai matomas šioje migloje. Gal dėl to, kad Pietri sėdėjo greita.

(Bus daugiau)

DOVANŲ

IMPORTUOTA TACA MĖSAI IR DARŽOVĖMS

13½" x 18", patvariai sidabruota, atspari dėmėms, nereikalinga šveitimo. Išrodo, kaip tikra gyno sidabro, puikus raštas.

Patraukli, patvari taca duodama dovanų atidariusiems nauja \$300 sąskaitą arba pridėjusiems \$300 prie jau turimos. Taip pat dovanų mažesnės to paties rašto ir kokybės tacos už mažesnių sumų sąskaitas.

4½%

Pasiteiraukite apie mūsų vispusišką NAMŲ FINANSAVIMO patarnavimą!

Dividendų dydis investavimo sąskaitoms

Isteigta 1913 m. COLUMBUS SAVINGS padėjo tūkstančiams pasiekti savo tikslą gyvenime!

COLUMBUS

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

2525 W. 47th St., Chicago

LAfayette 3-4284

